

Orimattilan kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 23.6.2026

Asia: Metsolan osayleiskaava valmisteluvaihe, Orimattila

Kaavatyön tavoitteena on laatia osayleiskaava, joka mahdollistaa pinta-alaltaan noin 56 hehtaarin laajuisen ja teholtaan noin 45 MWp suuruisen aurinkovoimalan, ja siihen liittyvien teknisten järjestelmien toteuttamisen ja yhteensovittamisen kaava-alueelle ja sen ympäristöön sijoittuvien muiden toimintojen, aluevarausten ja erityisarvojen kanssa. Kaava-alue sijoittuu Orimattilan Pennalan alueelle, noin 11 kilometriä luoteeseen Orimattilan keskustasta. Kaava alue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Orimattilan ja Hollolan kuntarajaan, koillisessa seututie 167:ään ja eteläosalla mm. Metsolantiehen. Kaava-alueen pinta-ala on noin 101 hehtaaria. Kaava-alueen rajausta voi tarkentua kaavahankkeen aikana.

Lahtien museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 19.5.2026 päivätystä aineistosta (kaavakartta ja kaavaselostus) ja Maisemaselvitys (8.4.2025; Sweco Finland Oy) pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Museon 16.1.2026 antamassa lausunnossa edellyttämä suunnittelualueen muinaisjäännösinventointi suoritettiin Heilu Oy:n toimesta keväällä ja kesällä 2026 (*T. Tiainen & S. Kärkkäinen 2026: Metsola. Aurinkovoimapuistoalueen arkeologinen arkistoseelvitys; T. Tiainen & S. Kärkkäinen 2026: Metsola. Aurinkovoimapuistoalueen arkeologinen inventointi*). Museo on arvioinut raportit ja todennut suoritettujen arkeologisen inventoinnin riittäväksi selvitykseksi. Suunnittelualueella ei sijaitse muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muitakaan suojelua edellyttäviä kohteita. Asiakohdan kaavahankkeelle ei näin ollen ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Suoritettu arkeologinen inventointi on jäänyt mainitsematta kaavaselostuksessa. Tiedot inventoinnista ja sen keskeisistä havainnoista on syytä lisätä kohtaan 7 *Selvitykset* (s. 24/38) sekä kohtaan 7.4 *Arkeologisen selvityksen keskeiset havainnot* (s. 28/38–29/38), joissa mainitaan tällä hetkellä ainoastaan arkeologinen esiselvitys.

Museolla ei ole asiakohdan kaavahankkeesta muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Museo on osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan antamassaan lausunnossa (16.1.2026) tuonut esille kaavahankkeen koillisosan sijoittumisen maakunnallisesti arvokkaalle

maisema-alueelle (MaMa 2024-inventointi). Lisäksi Pennala-Pasinan osayleiskaavassa kaava-alueen Porvoonjokeen rajoittuvat länsi- ja pohjoisosat sijoittuvat arvokkaalle viljelyalueelle (MT). Museo on lisäksi todennut, että kaavahankkeen yhteydessä laadittavaan maisemaselvitykseen tulee kuvata maiseman nykytila ja kaavan toteuttamisen vaikutukset sekä sanallisen kuvauksen lisäksi esittää havainnekuvia. Kaava-alueen ainoa tilakeskus, Metsola sijoittuu MT-alueelle. Myös kaavan lähialueille sijoittuu muutamia tilakeskuksia. Museo on pyytänyt kuvailemaan hankealueella ja sen vaikutusalueella oleva rakennuskanta sanallisesti ja valokuvin, sekä siihen kohdistuvat vaikutukset.

Maisemaselvityksessä on kuvailtu riittävästi maiseman nykytila ja suunnittelualueelle sekä lähialueille sijoittuvien tilakeskusten rakennuskanta. Selvityksessä on riittävästi havainnekuvia. Myös kaavan toteuttamisen myötä aiheutuvien vaikutusten arviointi on riittävää. Maisemaselvityksessä todetaan hankkeen vaikutusten maisemaan olevan kohtalaisia tai vähäisiä. Sen sijaan hankkeen toteutumisen aiheuttaman vaikutukset Metsolantien varteen sijoittuvien jälleerakennuskauden maatilojen pihapiirin osalta ovat suuremmat. Selvityksen mukaan asuttuihin pihapiireihin (Metsola, Uutela ja Ojala) aurinkopaneeleista aiheutuu selkeää näkyvyyttä. Paneelit näkyvät myös jokilaakson länsi- ja lounaisuuntaan vanhempaan ja maisemallisesti näyttävämpään kulttuurimaisemaan. Selvityksessä on myös huomioitu aurinkovoima-alueen sähköaseman sijoittuminen maisemassa todeten sen näkyvän enemmän kuin paneelialue. Sähköaseman sijainti tulee kuitenkin olemaan lähellä Lahdentien logistiikka-aluetta, mikä lieventää vaikutuksia jo itsessään.

Maisemaselvityksessä on myös otettu kantaa Pennalan alueella tapahtuvien hankkeiden yhteisvaikutuksiin (Rautamäentien asemakaava ja Metsolan yleiskaava) todeten, että ne rikkovat Porvoonjoen viljelymaisemien kokonaisuutta muuttaen sen teollisuusluonteisemmaksi. Selvityksen mukaan yhteisvaikutus painottuu kuitenkin enemmän Rautamäentien asemakaavaan, eivätkä hankkeiden vaikutukset kohdistu jokiseudun kaikkein edustavimmilta näyttäviin yhtenäisiin maisemiin tai kulttuuriympäristöihin.

Selvityksessä esitetyt lieventämistoimet koskien Porvoonjokivarren uoman maiseman hoitamista kasvillisuudeltaan vaihtelevana ja pääosin avoimena, mutta paikoin puustoisena vyöhykkeenä samoin kuin esitys suojapuuston jättämisestä hankkeen pohjoispäähän, jokiuoman ympärille, ovat huomionarvoiset. Museo ehdottaa, että edellä mainittuja toimia harkitaan lisättäväksi kaavakartan yleismääräyksissä. Myös selvityksessä esitetyllä aitaustyypin valinnalla on vaikutusta siihen, miten maisema koetaan.

Kaavaselostukseen tulee lisätä Mattilan tilakeskuksen kuulumisen paikallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (Kuntien kulttuuriympäristöselvitys KUKUSE 2003-2005).

Kaavan toteutumisen seurauksena arvokas viljelyalue (MT) kapenee Porvoonjoen vartta seuraavaksi kaistaleeksi muuttuen maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Muutoksella on eittämättä vaikutuksia maiseman kokemiseen. Yksittäistä aurinkovoimahanketta suurempi muutos aiheutuu kuitenkin edellä mainittujen hankkeiden yhteisvaikutuksista.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Satu Taivaskallio

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto